

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Economía da Empresa		Código	662G01010
Titulación	Grao en Turismo			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Campo Villares, Manuel Octavio del	Correo electrónico	m.campov@udc.es	
Profesorado	Campo Villares, Manuel Octavio del	Correo electrónico	m.campov@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O obxectivo principal desta materia é que o alumno observe a realidade empresarial do sector turístico, interpretea e poida extraer conclusións, tanto operativas coma estratéxicas. O contido da materia estrutúrase en catro partes. Na primeira parte analízanse os conceptos básicos acerca da empresa, o empresario e o ámbito empresarial. Na segunda parte abórdanse aspectos fundamentais sobre a dirección de empresas e a organización. A continuación analízanse as operacións no servizo. Finalmente, estúdanse os aspectos relacionados coa función financeira e de investimento nas empresas.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Analizar a dimensión económica do turismo.
A5	Converter un problema empírico nun obxecto de investigación e elaborar conclusións.
A6	Ter unha marcada orientación de servizo ao cliente.
A10	Xestionar os recursos financeiros.
A11	Definir obxectivos, estratexias e políticas comerciais.
A12	Dirixir e xestionar (management) os distintos tipos de entidades turísticas.
A13	Manexar técnicas de comunicación.
A26	Planificar e xestionar os recursos humanos das organizacións turísticas.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Comunicación oral e escrita en lingua nativa.
B3	Resolución de problemas.
B4	Razoamento crítico.
B5	Compromiso ético.
B6	Aprendizaxe autónoma.
B7	Adaptación a novas situacións.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Básicas e xerais		B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7	
Transversais / Nucleares			C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8
Específicas	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26		

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: A empresa e o empresario.	1.1 A empresa como realidade económica e social. 1.2 Concepto de empresa. 1.3 Os elementos da empresa. 1.4 Funcionamento da empresa. Areas básicas. 1.5 Os obxetivos da empresa. 1.6 A responsabilidade social da empresa: RSC a ética dos negocios. 1.7 O empresario.
TEMA 2: Tipos de empresas.	2.1 Criterios de clasificación das empresas. 2.2 Clasificación das empresas por natureza xurídica. 2.3 Tramites necesarios para constituir unha empresa.
TEMA 3: O entorno empresarial.	3.1 Os factores do entorno xeral. 3.2 Os factores do entorno específico. 3.3 O análise DAFO. 3.4 A extratexia competitiva da empresa. 3.5 A responsabilidade social y medioambiental. 3.6 O marco xurídico da actividade empresarial.

TEMA 4: Factores de localización e dimensión da empresa.	4.1 Factores de localización. 4.2 A dimensión da empresa. 4.3 Extratexias de crecemento: crecemento interno e externo. 4.4 Cooperación entre empresas. 4.5 La PYME. 4.6 As empresas multinacionais. 4.7 Globalización e deslocalización.
TEMA 5: A Dirección na empresa: funcións directivas.	5.1 A dirección da empresa e as súas funcións. 5.2 A función de planificación. 5.3 A función de control. 5.4 A función de organización. 5.5 As funcións da dirección de recursos humanos. 5.6 Dirección e liderazgo.
Tema 6: O patrimonio da empresa o análise dos estados financeiros.	6.1 Concepto contable do Patrimonio. 6.2 Elementos patrimoniais. 6.3 Clasificación do patrimonio: o balance de situación. 6.4 A conta de pérdidas e ganancias.
Tema 7: A función financeira. Fontes de financiación e selección de inversións.	7.1 A función financeira. 7.2 Definición e clases de recursos financeiros. 7.3 A financiación externa a curto prazo. 7.4 A financiación externa a longo prazo. 7.5 Financiación interna e autofinanciación. 7.6 Os proxectos de inversión. 7.7 Criterios de selección de inversións: métodos. 7.8 Métodos estáticos: criterio do prazo de recuperación. 7.9 Métodos dinámicos: VAN e TIR.
Tema 8: A Función productiva e o aprovisionamento.	8.1 O aprovisionamento. Os costes de inventario. 8.2 Métodos de valoración de inventarios. 8.3 O método ABC. 8.4 A produción: os costes de produción. 8.5 Tipos de procesos productivos. 8.6 O umbral de rentabilidade o punto morto. 8.7 Decisión de producir o comprar. 8.8 Productividade: índices e taxas de produtividade.
Tema 9: A empresa turística.	9.1 Definición da empresa turística. 9.2 O empresario turístico. 9.3 O entorno da empresa turística. 9.4 O sector turístico. 9.5 Tipos de empresas turísticas. 9.6 Empresas de transportes. 9.7 Empresas de aloxamento. 9.8 Empresas de distribución: as axencias de viaxe.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
-----------------------	--------------	-------------------	---	--------------

Traballos tutelados	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C5 C6 C7 C8	11	30	41
Sesión maxistral	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B4 B5 C2 C6	25	42.5	67.5
Presentación oral	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B4 C1 C3	2	2	4
Estudo de casos	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C4	11	20.5	31.5
Proba obxectiva	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 C1 C6	2	2	4
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A partir dos temas abordados nas sesións maxistras propoñeráse a realización de traballos que consistirá na creación dunha oportunidade turística o de lecer. O traballo desenvolverase polo alumnado, atendendo ás indicacións que se proporcionen a través da atención personalizada do profesor aos diferentes grupos. Para a realización destes traballos tomaranse como referencia os materiais básicos e complementarios da materia.
Sesión maxistral	Explicaranse os contidos que conforman o marco teórico da materia mediante a exposición oral, guiada co uso de presentacións, medios audiovisuais e cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a súa aprendizaxe.
Presentación oral	Consistirá na exposición oral do traballo tutelado realizado ao longo do curso. Mediante presentación os alumnos deberán presentar a idea de negocio turística que se planteo ao resto dos asistentes. O traballo será exposto nas datas establecidas.
Estudo de casos	As actividades de estudo de casos tratarán sobre situacións reais centradas no ámbito turístico. Deste xeito, o alumno aplicará os coñecementos adquiridos durante as sesións maxistras mediante a participación activa e alcanzará un maior coñecemento da realidade. Para valorar a asistencia ás clases, as devanditas actividades poden ser realizadas en calquera día, hora e non necesitan de aviso previo ao alumnado.
Proba obxectiva	Realización dun exame final a través dunha proba escrita que versará sobre aspectos teóricos, prácticos ou teórico-prácticos correspondentes aos temas desenvolvidos na aula.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Estudo de casos	A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbese como aqueles momentos de traballo presencial do alumno e profesor. Por este motivo, a participación do alumnado é obrigatoria. A forma e o momento en que sexan desenvolvidos indicárase en relación a cada actividade ao longo do curso segundo o plan de traballo da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C5 C6 C7 C8	Valorarase a orixinalidade, o rigor metodolóxico, a profundidade do contido e a utilización de fontes documentais axeitadas.	10
Estudo de casos	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C4	En relación co estudo de casos valorarase: A comprensión da situación presentada considerando a diversidade e complexidade dos factores que inciden no ámbito turístico. A profundidade da análise atendendo ao marco teórico traballado na materia. A capacidade de síntese e de adecuación das propostas de acción como resposta á situación presentada.	20
Proba obxectiva	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 C1 C6	Para aprobar a materia é imprescindible que o alumno alcance o 50% do exame final.	60
Presentación oral	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B4 C1 C3	Valorarase a claridade das opinións expostas en relación ás lecturas, a resolución de casos e a exposición dos traballos tutelados realizados ao longo do curso.	10

Observacións avaliación

O alumnado pode elixir ao principio do cuatrimestre se queren avaliación continua ou non continua, por defecto la elección será la de SI avaliación continua. No caso de que o alumno elixa a avaliación non continua a proba obxectiva será o exame final. Neste sentido, a nota final calcularase da forma seguinte:

- O sistema de avaliación continua realizarase segundo o establecido no apartado anterior, é dicir, a través do Estudo de casos (20%), Traballos tutelados (10%), Presentación oral (10%) e Proba obxectiva (60%). Para que o resto de cualificacións poidan sumarse á cualificación obtida no exame, é imprescindible que o alumno alcance o 50% da cualificación do exame final.
- Avaliación non continua: exame final (100%), contidos do traballo tutelado (0%) e exposición oral do traballo tutelado (0%), estudos de caso (0%). O exame final ten que ter unha nota igual ou superior a 5 puntos. Os alumnos con avaliación non continua non se poderán presentar á proba ou probas obxectivas da avaliación continua.
- Na convocatoria de Xullo realizarase a proba obxectiva e, se se supera o 50% nesta proba escrita, sumaráselle a cualificación obtida nos traballos tutelados, presentación oral e estudo de casos obtidos durante o curso.

O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, solicitada oficialmente á EUT-CENP poderá facer o exame final (100%) e para aprobar, terán que ter unha nota igual ou superior a 5 puntos. Ese alumnado terá a convocatoria de xullo como segunda oportunidade (100%). Igualmente, para aprobar, terán que ter unha nota igual ou superior a 5 puntos.

Fontes de información

Bibliografía básica	ARANDA HIPÓLITO, A. (1998): "Dirección financiera para empresas turísticas (Inversión y Financiación)". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces S.A. Madrid. CASANUEVA ROCHA, C., GARCÍA DEL JUNCO, J. y CARO GONZÁLEZ, F.J. (2000): "Organización y gestión de empresas turísticas". Pirámide. Madrid. FIGUEROLA PALOMO, M. (1995): "Economía para la gestión de las empresas turísticas". Manual I: "Organización y Financiación". Manual II: "Producción y Comercialización". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces, S.A. Madrid. FIGUEROLA PALOMO, M. (1990): "Elementos para el estudio de la economía de la empresa turística". Ed. Síntesis. Madrid. MARTÍN ROJO, I. (2004): "Dirección y gestión de empresas del sector turístico". Pirámide. Madrid. PARRA LÓPEZ, E., CALERO GARCÍA, F. (2006): "Gestión y dirección de empresas turísticas". Mc Graw-Hill. Madrid. SUÁREZ SUÁREZ A.S. (1996): "Curso de introducción a la economía de la empresa". Pirámide. Madrid.
----------------------------	---

Bibliografía complementaria	AGUIRRE SABADA, A. (1992): "Fundamentos de economía y administración de empresas". Pirámide. Madrid. ARANDA HIPÓLITO, A. (1994): "Gestión técnica-económica de hoteles". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid. BUENO CAMPOS, E, et all. (1997): " Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales". Pirámide. Madrid. CUERVO, A. (1996): "Introducción a la administración de empresas". Civitas. Madrid. DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A., et all. (1990): "El subsistema productivo de la empresa: problemas y fundamentos teóricos". Pirámide. Madrid. KOONTZ, H. y WEHRICH, H. (1994): "Elementos de administración". Mc Graw-Hill. México. PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1991): " Economía de la empresa (Introducción)". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid. SUÁREZ SUÁREZ, A. S. (1998): " Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa". Pirámide. Madrid.
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Introducción a Economía/662G01002

Introducción ao Turismo/662G01009

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías